

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXIV. Idem (a)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

nachalem, regulam quoque secundum formam ordinis profiteantur & servent, monitione præmissa, per censuras ecclesiasticas appellatione remota compellas.

NOTÆ.

- i. (a) **V**enetens.] Ita legitur in quinta compilatione, sub hoc tit. cap. ult. ex qua ita restituo textum hunc. Guillelmo Præfule Venetensi, qui fuit ab anno 1223. usque ad annum 1236. missa est præfens epistola. Venetensis civitas est in Gallia, cujus meminerunt Strabo lib. 4. Plinius

lib. 4. cap. 18. Jobelinus lib. 3. comment. de rebus Pij I. Cæsar lib. 3. cap. 2. Habet Ecclesiam Cathedralam D. Petro dicatam; de qua agunt Fratres Sarmathani tom. 3. Gall. Christ. fol. 1156. Ejus Episcopo Guillelmo missa est præfens epistola.

(b) *Per annum.*] Ad probationem videlicet assignatum, de quo egi supra in cap. super 9.

CAPUT XXIII.

(a) Gregorius IX.

STatuimus novitios in probatione positos ante susceptum religionis habitum, qui dari profitentibus consuevit, vel ante professionem emissam ad priorem statum redire posse liberè intra annum, nisi evidenter appareat, quod tales absolutè voluerint vitam mutare, & in religione perpetuò Domino deservire; cum quilibet renunciare valeat ei, quod pro se noscitur introductum. Nihilominus statuentes ad omnem ambiguitatem penitus amovendam, quod cum in quibusdam locis religiosiorum habitus non distinguatur ab habitu professorum, professionis tempore benedicantur vestes, quæ profitentibus conceduntur, ut novitiorum habitus à professorum habitu discernatur.

NOTÆ.

- i. (a) **G**regorius.] Qui præsentem constitutionem edidit motu proprio, ad decidendam quæstionem toties agitatam, an videlicet pen-

dente probationis anno liceat desistere religionem, & habitum susceptum exuere? Quam ex novo, & veteri jure examinavi supra in cap. 9. hoc tit. ex cujus commentario præfens petendum est.

CAPUT XXIV.

Idem (a)

NE religiosi vagandi occasionem habentes, salutis propriæ detrimentum incurant, & sanguis eorum de Prælatorum manibus requiratur: statuimus, ut præfidentes Capitulis celebrandis secundum statutum Concilii (b) generalis, seu Patres, Abbates, seu Priores (c) fugitivos suos, & ejectos de Ordine suo requirant sollicitè annuatim. Qui si in monasteriis suis recipi possunt secundum ordinem regularem, Abbates, seu Priores eorum monitione præviâ per censuram ecclesiasticam compellantur ad receptionem ipsorum, salvâ Ordinis disciplinâ. Quod si hoc regularis ordo non patitur, auctoritate nostra provideant, ut apud eadem monasteria in locis competentibus, si absque gravi scandalo fieri poterit, alioquin in aliis religiosioribus domibus ejusdem Ordinis, ad agendam ibi poenitentiam talibus vitæ necessaria ministrantur. Si verò hujusmodi fugitivos, vel ejectos inobedientes invenerint, eos excommunicent, & tandiu faciant ab Ecclesiis Prælati excommunicatos publicè nunciari, donec ad mandatum ipsorum humiliter revertantur.

NOTÆ.

- i. (a) **I**dem.] Gregorius videlicet IX. qui novam hanc constitutionem edidit pro religiosioribus fugitivis, & ejectis revocandis ad proprium monasterium: & licet cum aliis Azor pag. 1. instr. lib. 12. cap. 17. 9. 2. Sanchez in Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 9. num. 11. existimaverit, constitutionem hanc contrariâ consuetudine esse abrogatam; tamen confirmata & instaurata ea fuit lege novâ Urbani VIII. constitutione editâ die

21. Septembris anno 1624. ubi dum de apostatis religiosioribus, & ejectis decretum edidit, ita cavuit: *Præterea censuit esse innovandam, & sua beatitudinis auctoritate innovat constitutionem filiciter record. Gregorii IX. reflatam in cap. final. extra de regul. ac propterea declarat, eam constitutionem in his quoque vindicare sibi locum, servandamque esse, qui jussu, diffinitiveque, ac juris ordine servato expulsi fuerunt; dummodo tamen in expulsi hujusmodi subsit spes evidens emendationis, ex literis saltem testimonialibus Ordinarii, cujus conscientiam in his literis*

litteris concedendis sacra Congregatio seruo oneravit. Refert Barbosa in presenti, num. final.

(b) Concilii generalis.] Glossa hic, quam sequitur Hostiensis, eximitat verba hæc referri ad Concilium Lateran. sub Innocentio III. celebratum, & relatum in cap. in singulis, de statu monach. Cironius in parat. ad hunc tit. in fine, ab hac Glossa sententia discedit ex eo, quod in dicto Concilio Lateran. non agitur de religiosis fugitivis, & ita Gregorium IX. referendum esse ad Concilium Eborac. sub Cælestino celebratum, ubi vetitum fuerat, ne occasione negotiorum, aut peregrinationis religiosus absque locio iter arripere, teste Rogero in hist. Anglia. Sed eodem modo refellitur hæc Cironii sententia; nam in eo Concilio non agitur de monachis fugitivis perquirendis; nec fuit illud Concilium generale: quare non potest Gregorius referri ad Synodum illam. Credo ergo Gregorium respexisse ad Concilium generale, de quo in dicto cap. in singulis; non quia agatur in eo de monachis fugitivis perquirendis; sed quia statutum in eo fuit tempus celebrandi Capitulum à Regularibus, & formam in eo observandam Innocentius ibi præscripsit. Unde ait Gregorius in presenti: Statuimus, ut presidentes Capitulis celebrandis secundum statutum Concilii generalis, &c. Non enim Gregorius expendit Concilium generale ad firmendam suam constitutionem, sed relativè; ut cum Capitulum Regularium congregandum sit juxta formam præscriptam in dicto Concilio Lateran. generali, de fugitivis, & ejectis monachis perquirendis agatur: & ita libenter adhareo Glossæ, & Hostiensii in presenti.

(c) Fugitivos.] Fuga differt ab apostasia; nam fuga est recessus à monasterio, & obedientia, atque subiectione proprii Prælati, non tamen animo deserendi religionem, & manendi in seculo, sive ad illud redeundi; sed aliquamdiu vagandi quocumque prætextu, sive retento, sive abjecto habitu; nam in l. quis sit fugitivus, ff. de adult. edict. ille fugitivus dicitur, qui extra Domini domum fuga causâ, quo se à Domino celaret, mansit: quam explicat Villota de servis fugitivis, in princip. Apostasia est recessus à Religione, & obedientia Prælati proprii, cum animo deserendi omnino institutum, & non redeundi amplius ad religionem, sive habitum retinendo, sive illum abjiciendo: quare licet omnis apostasia à religione sit fuga, non tamen omnis fuga apostasia est. Ad fugam igitur requiritur iniqua discessio à conventu, & obedientia Prælatorum: ad apostasiam verò exigitur deinde animus deserendi religionem, & in seculo permanendi: quod discrimen agnoverunt Sanchez in Decalog. lib. 6. cap. 8. num. 2. aliis relatis Ferdinandus à Castro tract. 16. dispnt. 4. punct. 16. num. 2. Gibalinus de classtr. regul. disquisit. 2. cap. 3. §. 1.

COMMENTARIUM.

4. **EX** hac Gregorii IX. constitutione sequens deducitur assertio: Religiosi fugitivi, & ejecti annuatim sunt requirendi, & cogendi, ut ad claustrum revertantur. Quæ conclusio probari potest ex Concilio Andegav. can. 9. ibi: Monachi, qui ceptam observationis viam relinquunt, & absque epistolis, & absque certis negotiis, vel necessitatibus per regiones vagantur alienas, cognitâ distri-

ctione, si se non emendaverint, ab Abbatibus suis, vel à sacerdotibus ad communionem non recipiantur. Vernense can. 10. ibi: Ut monachi, qui veraciter regulariter vivunt, ad Romanam Sedem, vel alicubi vagari non permittantur, nisi obedientiam Abbatis sui exercent. Et si talis casus evenierit (quod absit) quod ille Abbas sic remissus, vel negligens inventiatur, ut in manus laicorum ipsum monasterium veniat, & hoc Episcopus emendare non poterit, & aliqui tales monachi ibidem fuerint, qui propter Deum de ipso monasterio migrare velint, propter eorum animas salvandas; hi per consensum Episcopi licentiam habeant, qualiter eorum anime possint salvari. Rhemense can. 25. Ne monachi, aut canonici occasionem quarant vagandi. Parisiense sub Ludovico, & Lothario lib. 1. cap. 36. Multi ecclesiastica regule subiecti, propositi, & loci sui desertores effecti, passim quocumque eis voluntas suaserit, posthabita auctoritate canonica pergunt, & non solum ab aliis Episcopis, & Abbatibus, verum etiam à Comitibus, & nonnullis aliis nobilibus viris recipiuntur. Quod quantum est à divina, & à canonica auctoritate discordet, in promptu est. Quod ne ulterius fiat, & ab Episcopis, & à cæteris ecclesiasticis Prælatibus observandum. Aurelian. 1. can. 19. Ipsi autem monachi, qui fuerint pervagati, ubi inventi fuerint, cum auxilio Episcopi, tanquam fugaces sub custodia revocentur. Tolet. 7. can. 5. Vult vagos ab Episcopis, seu Rectoribus monasteriorum, ex quorum congregatione fuerint, vel in quorum vicinitate consistunt, in monasteriis omni modo deputari. Synodus Constantin. 2. can. 3. apud Ballamonem: Si qui præest monasterio, eos qui ei subiecti sunt, monachos non cum multa diligentia requirat, vel inveniens non recipiat, sicut sancta Synodus cum segregationi subicit. Concilium Nican. 2. can. 21. Cæsaraugust. can. 6. Tolet. 4. can. 52. Religiosi proprie religionis, qui nec inter clericos, nec inter monachos habentur sive hi, qui per diversa loca vagi feruntur, ab Episcopis, in quorum conventu commorari nesciuntur, licentia eorum coercantur, ut aut in clero, aut in monasterio deponentur. Salzeburgen. 1. tempore Gregorii X. can. 2. Eisdem Abbatibus præcipimus, & mandamus, ut monachos fugitivos in seculo divagantes revocare procurent, & secundum tempora Martini IV. determinamus, ut quicumque Prælati monachum fugitivum, vel ejectum ad monitionem Episcopi, Rectorum, vel Visitationum Ordinis non receperit, ex tunc sit à temporalium administratione suspensus, donec recipiat Monachum vagabundum. P. Blesensis epist. 88. Illustrant ultra congestos in presenti à Barbosa, Bruno Chastaign. de privil. regul. tract. 4. cap. 6. proposit. 9. Hæphtenus disquis. monast. lib. 8. tract. 4. disquisit. 7. & 8. Tamburinus tom. 3. de jure Abbat. disquisit. 8. q. 7. Ferdinandus à Castro tract. 16. dispnt. 4. punct. 19. num. 2. Gibalinus de classtr. disquisit. 2. cap. 4. §. 11. Girago de regim. regul. p. 2. dub. 29.

Sed licet hæc assertio erga religiosos fugitivos sustineri possit, & facile procedat; tamen erga ejectos contraria videtur sacris canonibus, & ipsi regulis monachalibus; nam monachum incorrigibilem ejiciendum esse in perpetuum à monasterio, statuerunt Alexander III. in cap. relatum 7. ne clerici, vel monachi. Innocentius III. in cap. cum ad monasterium, de statu monach. Honorius III. in cap. ultimo, eodem tit. Et suis sanctis regulis idem statuerunt S. Augustinus epist. 109. quæ est ejusdem Regule, ubi de monacho

nacho incorrigibili ita ait: *Etiam si ipse non abscesserit, de vestra societate projicietur; non enim hoc fit crudeliter, sed misericorditer, ne contagione pestiferâ plurimos perdat.* Sanctus Benedictus cap. 28. de incorrigibilibus agens: *Tunc Abbas faciat, quod sapiens Medicus: si exhibuit fomenta, si unguenta exhortationum, si medicamina scripturarum divinarum, si ad ultimum unctionem excommunicationis, vel plagas virga, etiam si viderit nihil suam prevalere industriam, adhibeat etiam quod magis est, suam, & omnium fratrum pro eo orationem, ut Dominus, qui omnia potest, operetur salutem circa infirmum fratrem. Quod si nec istomodo sanatus fuerit, tunc jam utatur Abbas ferro abscessionis, ut ait Apostolus: Auferite malum ex vobis.* Et iterum: *Infidelis, si discedit, discedat, ne una ovis morbida totum gregem contamine.* Magister de eisdem agens, cap. 13. *Si placuerit Abbati, de monasterio expellantur.* Consonant Concilium Aquilgran. can. 134. *Isidorus Pelusiota lib. 1. epist. 318. D. Basilius interrog. 57. in reg. brevioribus: quorum verba refert Gibalinus d. cap. 4. §. 8. Igitur si rejectio religiosorum ita conveniens est, & consona juris dispositioni, & regulis monachorum, non rectè statuit Gregorius in præfenti, monachos ejectos annuatim esse requiringendos, & claustris, aut carceribus esse mancipandos.*

6. *De clausura monachorum.* Quâ difficultate ita fulcitur non obstante, vera est præfens Gregorii constitutio: pro cujus expositione sciendum est, monachis, & quibuscunque religiosis ritè, & legitime professis prohibitum esse è monasterio exire invito, aut inconsulto Prælo. Concilium Turon. 2. can. 16. *ibi: Si qui in monasterio conversi sunt, aut converti voluerint, nullatenus exinde habeant licentiam evagandi.* Synodus Trul. can. 46. *ubi cum de clausura sanctimonialium ageretur, de monachis ita aiunt PP. Sed & viri, qui vitam monasticam persequuntur urgente necessitate, & ipsi cum benedictione ejus, cui regimen creditum est, procedant. Nec etiam prætextu peregrinationis Romanæ licet monacho è monasterio exire.* Concilium Vernense can. 10. *ibi: Ut monachi, qui veraciter regulariter vivunt, ad Romanam Sedem, vel alicubi vagari non permittantur.* Et quia varii prætextus quærebantur à monachis, ut exirent è monasterio, ut omnes vagandi occasiones præscinderentur, etiam negotii petagendi prætextu, egressus è monasterio absque Prælati licentia denegatur in Synodo Mogunt. sub Carolo, can. 20. *ibi: Ut omnia necessaria intra monasterium exercentur, ut non sit necessitas monachis, vel clericis vagandi foras, quia non expedit animabus eorum.* Meldense can. 57. *Ut monachi, quibus monasteriorum cura comissa non est, passim, & sine auctoritate palatii non adeant, nec in eo immorentur, vel ubi, & ubi discurrere, ac pervagari præsumant.* Synodus Romana sub Leone IV. can. 28. *ne monachi à monasteriorum claustris absque Abbatis, vel qui ab eo est constitutus, licentia, ad quodlibet opus exerendum egredi præsumant, l. 29. C. de Episcop. & cleric. Qui in monasteriis degunt, potestatem inde exendi ne habent.* Concilium Calced. cap. 4. *Trullan. canon. 46. l. 1. & 2. C. Theodos. de monachis.* Quæ omnia innovavit Trident. sess. 25. de regul. cap. 4. *Cum licentia tamen proprii Prælati possunt etiam perpetuò extra monasterium degere.* Quare cum Alexander II. in cap. juxta 16. q. 1.

præcipit monachis in claustrum morari, intelligendus est, nisi licentia Prælati præcedat; nam Pontifex ait, sequi se Chalcedonenis Concilii tenorem. Et in can. 4. ipsius Concilii ita legitur: *In quibus ordinati sunt loci, fortiter perseverantes, nec ecclesiasticis, nec secularibus negotiis se ingerant, vel communicent, propria relinquentes monasteria, nisi quandoque à civitatis Episcopo eis permillum fuerit.* Illa autem verba, quæ sequuntur in dicto cap. juxta, ibi: *Ad normam S. Benedicti intra claustrum morari præcipimus; rectè exponit Gibalinus ita, ut sensus Alexandri sit, ut præcipiat omnibus monachis morari intra claustrum, prout S. Benedictus in sua regula præscripserat, videlicet, ne etiam prædicationis, aut peregrinationis causa monachis liceret extra monasterium vagari; cum licentia verò Abbatis liceret è monasterio exire: quo modo etiam intelligitur textus in cap. placuit 2. 16. q. 1. juncto iplo Gibalino dicto cap. 2. §. 3. num. 9. & plura de clausura Religiosorum congesserunt Navarus comment. 2. de regular. Suarez de relig. tract. 8. lib. 7. cap. 3. num. 3. Tamburinus de jure Abbat. tom. 3. disp. 8. q. 6. num. 3. Araujo tract. 3. q. 27. mor. Bonac. de clausur. q. 2. punct. 1. Unde tot Ecclésiæ legibus caurum reperitur, ne monachi extra claustra vagentur. Concilium Meldense dicto can. 57. probat Gibalinus dicta disquisit. 2. cap. 2. §. 3. Et leges Imperiales censuerunt monachum refugam ab Episcopo, vel Præfide, apprehensum in monasterium detudi debere: si denuò fugiat, militiâ, aut honore, quo fugebatur, spoliatum, inter officiales Præfidis Provinciae servire, Novel. 123. l. infim. & si servilis fuerit conditionis, pristino domino restitui debere, l. servi, C. de Episc. cler. novel. 5. l. infim. cap. 4. notatur Ballamon ad nomocan. Photii, tit. 9. cap. 32. Menardus in not. ad concord. regul. cap. 20. §. 7. Indeque è monasterio effugere, ut grave scelus, tam veteribus, quam novis Ecclésiæ legibus vindicatur, & in antiqua monastica disciplina fugitivos sponte redeuntis post emendationem Prælati recipiebant in ultimo gradu, & si tertio fugerent, non amplius eos recipiebant, juxta regulam D. Benedicti cap. 29. *Frater, qui proprio vitio egreditur, ac projicitur de monasterio, si reverti voluerit, spondeat prius omnem emendationem vitii, pro quo egressus est, & sic in ultimo loco recipiatur, ut ex hoc ejus humilitas comprobetur: quod si denuò exierit, usque tertio recipiatur; jam vero postea, siat omnem sibi reversionis aditum denegari.* Illustrat Gibalinus dicto cap. 3. §. 3. num. 26. & disciplinam hanc consonam esse aliis regulis Sanctorum PP. defendit Haaphtenus lib. disquisit. tract. 4. disquisit. 8. & Menardus ad concord. regul. fol. 1034. de penis fugæ conjunctè cum apostasia agemus in cap. final. de apost.*

Secundò sciendum est, ejectionem, seu expulsionem religiosi à monasterio adeo gravem penam esse, ut merito ejus usus in dubium revocetur à D. Isidoro cap. 16. *regule*, his verbis: *Quamvis frequentium, graviorumque vitiorum voragine sit quispiam immersus, ne forte qui potius per diuturnam penitendum emendari, dum projicitur, ore diaboli devoretur.* Facit etiam & illa ratio, nam cum religiosus tradiderit se religioni contractu quodam reciproco professionem suam acceptanti, sicut religiosus nequit habitum exuere, religionemque abjicere; ita nec religio poterit religiosum invitum ejicere, cum mutua sit,

fit, & aequalis utriusque obligatio. Nec hæc pœna ejecto, aut religioni ejicienti comoda esse potest; nam ejectus multò liberius peccabit, immò in omnia se vitia præcipitem dabit; unde non ejus emendationi per ejectionem confilitur: nec etiam Religioni conveniens est pœna hæc, siquidem alii ut liberius vivant, incorrigibiles fieri, ut ita ejiciantur. Unde cautius esse monachos incorrigibiles carceribus mancipare, quàm ejicere de monasterio, docuerunt Cardinal. in *Clement. ne in agro*, §. quia verò, de *statu monach.* Abbas in *cap. cum ad monasterium*, num. 13. de *statu monach.* Hostiensis in *summa*, tit. de *pœnis*, num. 4. Immola in *cap. cum in Ecclesiis*, num. 8. de *majori. & obed.* Angelus in *summa*, verbo *Abbas*, num. 18. Grassis *part. 1. decis. lib. 3. cap. 5. num. 145.* Sed contrarium, immò omni tempore in Ecclesia pœnam hæc ejectionis usitatam fuisse, constat ex canonibus suprâ relatis, & veteribus regulis Sanctorum Patrum; atque ejus usum defendunt Gibalinus *dicto* §. II. Haephtenus *d. disquis. 8.* Chassaing. *dicta proposit. 9.* quoniam bonum commune religionis præponendum est particulari. Unde cum utrumque non potest obtineri minus, id est particulare, postponendum est bono majori, videlicet communi. Hoc autem fieri non potest, nisi ovis morbida alios suo pravo exemplo, & improbitate inficiens, expellatur, & caro refectetur, ut docet D. Hieronymus *relatus in cap. rescanda 24. quæst. 3.* Alioquin illorum exemplo ad similia inducentur, ut satis experientia docuit. Non tamen ipsi ejecti propter ejectionem liberantur à votis emissis tempore professionis; unde si ita ejecti contrahant matrimonium, præterquam quod invalidum est, puniri possunt ab Inquisitoribus hæretica pravitatis, Plura de ipsis expulsi, & eorum conditione tradunt Gibalinus, & Chassaing. *ubi suprâ*, Bravo *in not. ad regul. D. Benedicti*, cap. 26. Thomas Delbene *part. 2. de offic. Inquisit. dubit. 236. sect. 34.*

Quibus ita animadvertis ratio præsentis affectionis provenit ex eo, quod cum fugitivi, & ejecti per fugam monasterium proprium privent utilitate & commodis, & quæ ex suis subditis habet, illudque suo discessu, ac divagatione infament, & aliis scandalo sint; ipsi verò in statu damnationis existant, debeantque Prælati communi bono religionis, & fame consulere, religiosorumque salutem spirituali prospicere, congrunt fugitivos annuatim requirere, & revocare, si possint, atque tum pœnis, tum aliis modis illos emendare, ut in præsentem Gregorius constituit, qui circa fugitivos tria præcipit. Primum, ut superiores illos sollicitè annuatim requirant: secundum, ut si in monasteriis recipi possint juxta ordinem regularem, Abbates & Prælati ad eos recipiendos compellantur, etiam per censuram ecclesiasticam, salvâ ordinis disciplinâ, hoc est, ut interpretatur Glossa, impositâ illis pœnitentiâ ex præscripto regula. Tertium, quod si disciplina regularis non patiat eos in illorum consortium iterum recipi intra eadem monasteria, in locis competentibus, vel in aliis domibus ejusdem Ordinis, id est, in carcere, ad agendam pœnitentiam includantur.

D. D. Gonzalez in *Decretal.* Tom. III. Pars II.

Nec jam obstat difficultas suprâ adducta, quâ oppressi classici repetentes hic, & Doctores suprâ laudati, varias huic constitutioni assignarunt interpretationes. Communiter docetur, textum hunc intelligi de ejectis injustè, vel ex defectu potestatis in dimittente, vel ex defectu causæ, seu ordinis judicialis non servati, qui debent requiri, & in monasteriis detrudi: quod secus procederet, si justè & per sententiam diffinitivam ejecti essent: ita docuerunt Navarrus *ad hunc titulum commentarii 2. num. 36. & lib. 3. consil. tit. de regul. in 1. edit. censil. 51.* Rodriguez *tom. 1. 99. regul. 9. 30.* Azor *lib. 12. instit. tom. 1. cap. 17.* alii relati à Thoma Sanchez *lib. 9. summa, cap. 9. num. 18.* Præsentem constitutionem ut contrariam consuetudini negligit Ferdinandus à Castro *tractatu 16. disput. 4. punct. 19. num. 2.* quem & sequitur Gibalinus *dicta disquisit. 2. cap. 4. §. II. num. final.* qui existimat, Gregorium in præsentem non agere de monachis ejectis absolutè, & in perpetuum, sed ad tempus duntaxat; qui nisi exacto tempore ad monasterium redeant, fugitivi censendi sunt, ideoque fugitivis comparantur, & simul cum ipsis requiruntur, & ad monasterium redire coguntur; puniendi tamen sunt in eodem monasterio, vel in alio ejusdem Ordinis, salvâ regulari disciplinâ. Sed hæc solutio prorsus divinatoria est, cum generaliter Gregorius agat de fugitivis, & ejectis, nullâ adhibitâ distinctione inter ejectos ad tempus, vel in perpetuum. Quare omnis his solutionibus, pro vera hujus textus interpretatione sciendum est, olim Prælatos Religionum facultatem habuisse dimittendi monachos, etiam jam professos, cum illis videbatur religionis ejectio expedire: unde D. Benedictus in sua regula, *cap. 38.* ubi agit de professione monastica, statuit, ut illa vestes seculares, quas novitius probationis tempore gestabat, & cum emittebat professionem exuebat, diligenter asserventur, ne si ad seculum redeat, discedat in habitu religioso. Idem statuit D. Basilius in *Ascecticis*, ubi innuit, olim discedere solitos monachos, facileque dimitti constituit ipse, *pag. 336. colum. 2. ad finem. & pagina 339. colum. 1. circa medium. & in regulis suis. disput. interrog. 28. 29. & 47. & in regul. brevior. interrog. 57. 61. 102. & 155.* Id etiam probatur ex D. Gregorio *lib. 2. dialog. cap. 5.* ubi agens de quodam monacho, qui in ordine D. Benedicti facultatem discedendi efflagitabat, ita inquit: *Cumque enim vir Dei assidue corripere, & frequenter admoneret, ipse verò nullo modo consentiret in Congregatione persistere, atque importunis precibus, ut relaxaretur, innumeret.* D. Augustinus *serm. 1. de commun. cleric. vit. ibi: Qui volunt habere aliquod proprium, quibus non sufficit Ecclesia Dei, maneat ubi volunt, ubique possunt, non eis aufero clericatum.* Quæ, & alia Sanctorum Patrum testimonia doctè expendens, hæc defendit sententiam Basilius Legionensis *quæst. 3. scholast. capite 10.* cum autem Prælati hac facultate abutentes de monasteriis monachos ejicerent, quia postea per seculum vagabantur, statuit Gregorius, ut Prælati ipsos annuatim requirerent, & monasteriis manciparent: & postea Urbanus VIII. suprâ relatus constitutionem hæc innovans statuit, ut tantum ex gravissimis causis, dataq;

M m m incor-

incorrigibilitate Prælati possent religiosos è monasteriis ejicere.

10.
Exponitur
can.
21. Synod.
Rom.

Sed suprâ traditis obstat Synodus Romana sub Gregorio VII. can. 21. ibi: *Monachi, qui relinquunt suum habitum, vel absque licentia sui Abbatis vagantur, non recipiantur.* Ex quibus verbis expressè constat, monachos fugitivos, & vagantes non

esse amplius recipiendos: igitur frustra animatum requiruntur. Cui difficultati respondendum est, illa verba, *non recipiantur*, non esse referenda ad Prælatum proprium ipsius monachi fugitivi, sed ad alios Prælatos, sive Regulares, sive seculares, juxta textum in cap. 3. 20.

9. 4.

TITULUS XXXII.

De Conversione Conjugatorum.

CAPUT I.

Alex. III. *Eliensi* (a) *Episcopo.*

Præterea, utrum laicus uxoratus, qui presentibus sacerdotibus, & monachis, ignorante Episcopo, de licentia, & permissione uxoris suæ monasterium ingressus, & fortè professionem fecit, uxore in seculari habitu remanente, nec ad religionem transeunte, aut perpetuam continentiam vovente, ab Episcopo suo possit ad thorum uxoris revocari, an illa compellenda sit ad observationem continentia pertransire? Dicimus, quod nisi uxor ad religionem transierit, aut castitatem perpetuò servare promiserit, vir debet, & potest ab Episcopo de monasterio revocari; quia cum una caro sint effecti, non debet una pars in seculo manere, & altera ad religionem & castitatem transire. Verumtamen uxor monenda est, & propensius exhortanda, ut ad religionem transeat, & castitatem servare promittat.

NOTÆ.

2. (a) *Eliensi.* In appendice Concilii Lateranensis, p. 5. cap. 4. legitur *Herefordensi*; sed in prima collectione, sub hoc tit. cap. 1. habetur, *Hiriensi*; & additur pars capituli Super eo; unde agnoscitur, in presenti referri partem textus in cap. super eo, de regul. & ita legendum esse, *Eliensi*, ut jam in ipso notavi.

tonius Augustinus in epit. jur. lib. 9. tit. 11. Concilium Abrincense tempore Alexandri III. can. 10. *Vir ad religionem non transeat, uxore in seculo remanente, vel conversi ambo vacandi operibus carnis tempus exceperint.* Illustrant ultra congeles à Haranna, & Barbola hic. Idem Barbola de potest. Episcop. alleg. 10. num. 45. & de jure Eccles. lib. 1. cap. 33. num. 126. & cap. 35. num. 12. & cap. 42. Basilius de marim. lib. 9. cap. 11. 12. & 13. & lib. 10. cap. final. Lantmetter. lib. 2. de veteri mon. cap. 102. Bellarminus tom. 1. controvers. lib. 2. de mon. cap. 37. Acuña in cap. assumi, distinct. 28. & in cap. 14. distinct. 32. & in cap. Episcopus, 77. distinct. Espenceus lib. 6. de voto continentia, capite 1. Azor tom. 1. instit. lib. 12. cap. 1. D. Nicolaus de Castro in §. 1. Instit. de emptione, num. 68. Tondutus resol. canonic. cap. 116. Wading, ad opera D. Francisci, fol. 246. Gazæus in notis ad Cassianum, collat. 21. cap. 9. fusè Thomas Hurtado tom. 2. de respondent. resol. 1. per totam. Cujacius in Novella 22. Justin. Balboa in cap. Gaudemus, num. 178. de divor. P. Gregorius lib. 3. parit. tit. 2. cap. 4. Joannes Datis ad Decret. in 27. q. 2.

COMMENTARIUM.

2. **E**X hoc textu sequens communiter deducitur assertio: *Vir non potest religionem ingredi, uxore remanente, immò nec consentiente, nisi simul convertatur ad religionem, si juvenis est; aut castitatem in seculo promittat, si senex.* Probant eam textus in cap. multorum, cap. Agathosa, cap. quia Agatho, & ferè per totam 27. q. 2. cap. si tu abfines, & ferè per totam 27. q. 2. cap. 14. 32. dist. cap. Episcopus, 77. distinct. cap. cum sis, cap. uxoratus, hoc titulo, cap. cum causa, §. præterea, de raptor. cap. lege 2. §. beatus, distinct. 10. cap. una sola, cap. quod Deo, cap. secundum 33. quæst. 3. Gregorius VII. in Synodo Romana anno incerto, cap. 20. ibi: *Si conjugatus vult monachus fieri, ex consensu mulieris fiat, ita ut illa fiat monacha, vel profiteatur castitatem; quia eo vivente monacho, nunquam habebit alium; similiter de muliere. Si quis istorum prævaricator fuerit mandatorum, excommunicationi subiaceat.* Refert An-

Sed pro dubitandi ratione expendam caput 9. collationis 21. Cassiani, in quo singulari tempore Abbatis Theonæ factum narratur, qui dimissa uxore etiam invitâ, & reluctante, ad Eremum, & monachatum se contulit, rationibus illis motus,